

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 7 September 1913. N°. 1859.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden artikelen en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnements- en Advertentie-aan de ADMINISTRATIE BUREAU: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 2.30, bij vooruitbetaling, voor het vorderende buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonnements- en Advertentie-aan de ADMINISTRATIE BUREAU: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Postdirecteuren en Adverteerders: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.20. Aanvragen en vermelding van leedgaven f 0.12 per regel.

"Diet is de lijdzzaamheid der heiligen".

Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat zelf in de gevangenis, indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzzaamheid en het geloof der heiligen. Openb. 13: 10.

Er is tweeërlei lijdzzaamheid, de eerste aan allerlei soort lijders, de tweede alleen aan de „heiligen” gemeen.

De eerste zou men de *gevoelloose* lijdzzaamheid kunnen noemen. Die vindt ge niet bij dezulken, die schier duizendmaal geluk en voorspoed genoten, verwend, bedorven gelukskinderen, gelijk men ze wel eens noemt. Gebeurt het toch, dat dezulken onoverhoeds door slag na slag getroffen werden, dan ontgaat hun meest alle zelf-beheersching, en uit zich in 't gekerm der wanhoop hun bittere klacht. Maar wel stuit ge ten leste op die gevoelloosheid onder het lijden bij de Jobskinderen, als wij ze zoo noemen mogen. Ogelukkige wezens, wien van der jeugd af leed na leed en smart na smart getroffen heeft; over wie al de jaren hun leven zoo goed als nooit een vriendelijke lenteren is opgegaan; die alle kwalen hebben doorgemaakt; al wat hun lief was, ten grave hebben uitgedragen; door verlies na verlies ook in hun zaken achtervolgd werden; en die, ten leste onder den indruk geraakt, alsof, zoals de psalm zegt, het onheil voor hen geboren ware, den moed om er tegen in te worstelen, hebben opgegeven, traanloos hun oog lieten verdorpen, en ten slotte alle gevoel voor wat hen trof, hebben ingeboest.

Maar heel anders is de lijdzzaamheid van Gods heiligen. Bij hen is 't onder al wat hun overkomt ééns verhefing des geloofs, mits ge 't woord „heiligen” niet misverstaat. Met „heiligen” toch bedoelt de Schrift in 't minst niet personen van hoogen zedelijken levensstandaard. Derulken toch vindt ge ook onder de kinderen der wereld. In meer dan één opzicht stond een keizer als Marcus Aurelius zedelijk hooger dan koning David. Neen, dit „heiligen” in de Schrift is in volstrekten zin genomen, en doelt op dezulken, voor wier zonde het alverzoenend offer is gebracht. Oaze Catechismus spreekt het zoo ampel uit, personen zijn 't, die zeggen kunnen, dat 't nu zóó met hen staat, alsof ze nooit zonde gekend noch gedaan hadden, ja, als hadden ze 't al zelf volbracht, wat Christus voor hen volbracht.

Zoo één heil niet maar, doch is heilig Nooit zonde gehad of gedaan en al wat Gods wet eischt, volbracht! Wat zou er dan nog aan de volstrekte heiligheid ontbreken?

En toch, dat is 't wat de Schrift van al Gods kinderep betuigt, voor zoover ze de offerande van 't heilige Gods Lam met een geloovig hart aannemen.

En deze heiligen nu worden ook door liet kerus achtervolgd, en ook zij verkeerden hieronder lijdzzaam, maar in de lijdzzaamheid van deze heiligen ergert u niet de gevoelloosheid, maar schittert veel eer het teederst gevoel voor leed en smart, doch beheerscht en bedwongen door het geloof.

Gevoelloos onder het leed zijn Gods kinderen in 't minst niet. Zelfs onder het vijfde zegel gaat nog de kreet der wrake op: „Hoelang, o heilige en waarachtige Heerscher, oordeelt en wrekt gij ons bloed niet?” Maar hun werd gezegd, „dat ze nog een kleinchen tijd wachten zouden.” Hier dus het tegendeel van om niets meer gevende gevoelloosheid.

Als 't straf toegaat, hebben Gods kinderen één leven van kruis en smart. De wereld hoont ze, smaadt achtervolgt hen. Allerlei leed wordt hun berokkend. Ze worden benadeeld in hun bedrijf en beroep. Ten leste worden ze in hun levenspositie aangetast, achteruit gezet, onderdrukt, en als 't op 't ergst gaat, vervolgd en opge-eischt voor het martelaarschap. Het is zoo, niet allen treft dit gelijke lot. Er zijn ook tal van Christenen die gezocht en geëerd zijn, en die ieder lief vindt, maar vraag dan ook niet, hoe slap ze zich in den grooten wereldstrijd aanstellen. De apostelen hebben 't wel anders ondervonden, en Jezus zelf heeft 't ons wel anders aangezegd. Met de Schrift voor zich, heeft dan ook elk belijder of elke belijderesse, die als opkomende voor de eere Christi, niets dan hulde van de wereld inoogt, zich wel scherpelijk af te vragen, of zij getuigenis wel rondborstigt en doortastend is.

Maar laat die gelukskinderen onder de belijders dan nu rusten, daarom blijven er nog altoos tal en tal van „heiligen”, die

maar al te goed 't woord verstaan hebben: „Neem uw kruis op u en volg mij!” en dezen zijn 't, bij wie de lijdzzaamheid der heiligen tot haar recht moet komen.

Niet ongevoelig zijn voor de smart van 't kruis. Veel eer diep en ten volle de pijn in de ziel voelen. Niet hooghartig zich boven smaadt en hoon verheffen, als stond men te hoog om er door gedeerd te worden. Veel eer elke krenking smartelijk ondergaan. Bij elke achteruitzetting om Christus wille, gewaar worden dat 't zeer doet. Sterker en meer nog, bij 't vijnen van al zulke smart, er zich steeds scherper van bewust worden, dat ons onrecht geschiedt, ja, dat in ons de zake Gods en de eere Christi wordt aangerand. En dan toch in stillen ootmoed voor zijn God de knie buigen, en in lijdzzaamheid zijn kracht zoeken, ten einde toe.

Is dit ook uw zielservering?

Draagt ook gij in tal van opzichten 't lijden van het kruis der wereld om uws lieven Heilands wil? Glijdt ge daar niet over heen, maar voelt ge er het pijnlijke van? En kunt ge dan toch in oprechtheid voor uw God betuigen, dat ge dit uw kruis met heilige lijdzzaamheid zonder verzet, zonder morren, zonder bitterheid in de ziel draagt?

O, Wees ook hiera waar voor uzelf, en misleid u niet. Steeds toch hebben Gods kinderen de klacht geuit, dat ze maar al te vaak in lijdzzaamheid te kort schoten, bitterheid voelden tegen de leed der wereld die 't hun aandeed, en soms meer opstoven in hun boosheid, dan dat ze 't kruis, hun opgelegd, in lijdzzaamheid droegen.

Maar zeg nu zelf, waaraan lag dit dan anders, dan dat ge uw adelbrief als „heiligen” weer wegschoof?

Daarin ligt de jammer. Dan deinst 't geloof. Door dat deinst van geloof sinken we weer terug in 't najagen van burgerlijke braafheid. Van de volle, rijke, alle zonde toedekkende verzoening in Christus werkt er dan niets meer in ons. We voelen ons niet meer als „heiligen”, omdat 't geloof inzouk. En dan natuurlijk kan ook de lijdzzaamheid der heiligen niet meer ons deel zijn.

Het een hangt altoos aan het ander. Vol geloof, dan voelt ge u als een heilige, niet door uzelf, maar alleen door Gods genade; en zóó zijt ge u niet weer bewust als een heilige voor uw God te staan, of de lijdzzaamheid komt weer vanzelf in u op. Ge ziet 't op Golgotha. Christus was de Heilige. Hem deed satan den dood op Golgotha aan. En in Hem zelf, op Golgotha in 't minst geen gevoelloosheid voor de stervensmarie. Veel eer een roepen uit 't diepste der ziel: „Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten”. Maar dan ook op die smartkreet de juichkreet van de lijdzzaamheid volgende: „Vader, in uw handen bevel ik mijnen geest”.

Zijt nu ook gij een van Jezus heiligheden dan komt ook in u 't zelf vanzelf de heilige lijdzzaamheid op. Niet de lijdzzaamheid die niets voelt, doch veel eer de lijdzzaamheid die alles zeer diep voelt, maar die, omdat 't geloof nog dieper dan 't gevoel gaat, 't al in Jezus overwint.

DR. A. K.

Voor Kootwijk'sche Scholen.

Ingekomen bij Ds. Houtzagers van den heer A. S. Lays te Aardenburg f 1. Dringend verzoeken wij onzen scholen te willen gedanken.

Da. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter. Kootwijk.

Uit de Pers.

Over de Catechisatie, schrijft Ds. J. Breukelaar het volgende, dat we aan de Utrechtse Kerkbode ontleenen:

Nu de catechisatie weer een aanvang nemen, acht ik het niet overbodig om de ouders, — althans die uit mijn wijk en naar ik van mijn ambtsbroeders vernemen, hebben ook zij vaak reden te klachten — eens op te wekken om wat over belangstelling in de catechisatie te toonen, en te zorgen dat hun kinderen aanstands en getrouw komen en leeren wat hun opgegeven wordt.

Mijn ervaring was, vooral in het laatste jaar, van September '12 tot Juni '13, verre van bemoeuwend. Ik wil de goeden niet gaarne te na komen. Daar zijn leerlingen die nooit verzamelen, ijerig hun werk maken, goed acht geven op wat behandeld wordt, uitnemende vorderingen maken, wier kennis vermeerderd en die reden geven tot groote tevredenheid. Het is een genot om met die leerlingen zich wekelijks een uur bezig te houden. En het is opmerkelijk, die leerlingen zijn meestal uit gezinnen, waarin goede tucht heerscht, die kinderen in onderdanigheid worden gehouden, Gods Woord in eere is en de Zondag wordt geheiligd door het naastiglijk opgaan tot Gods huis. Voor zoover

onze ervaring strekt kan men meestal in de leerlingen en hun gedrag de afspiegeling zien van het gezin, waaruit zij komen. Daar zijn uitonderingen. Daar zijn kinderen die afwijken van de ouderen voorbeeld, vermaning en tucht. Maar die uitzonderingen bevestigen den regel, dat de kinderen, ook in hun gezin, te veel te veel, het gezin tekenen, waaruit zij zijn. Daar is te meer is een woord tot de ouders niet overbodig, opdat de verbetering komt, die zoo dringend noodig is.

Voor eerst komen vele leerlingen eerst in de derde, vierde, soms vijfde werk na den aanvang der catechisatie opdagen. Waarom toch? Als gij in aanmerking neemt dat er voor elk der leerlingen hoogstens een of twee catechisatie uren zijn in het jaar, omdat de vakantie maanden Juli en Augustus en de feestweken er af gaan, dan moet ieder toch toestemmen dat dit getal niet moet worden vermindert en er eerst nog weer een week of vier, vijf moeten verloren gaan. Wat in de eerste weken behandeld wordt is dan voor de laatste weken voorbij. Die gedeelten der waarheid worden dan voor hen op de catechisatie niet meer besproken.

Voor al te klagen over het gedurig vernieuwen. De gewoonte is dat de ouders der leerlingen, die drie weken zonder kennisgeving verzamelen, daarvan bericht ontvangen, en indien dat niet helpt door de ouderlingen worden bezocht. Maar nu zijn er, die zoo om de twee of drie weken eens opdagen om zoodoende de berichten aan hun ouders te voorkomen, die gedurig hun ouders bedriegen en u ten slotte noodmaken om van elke afwezigte bericht te zenden. Dat helpt dan alleen als de ouders willen meewerken, nog gezag hebben, en hun kinderen in onderdanigheid weten te houden. Maar in dat opzicht is het in onzen tijd treurig gesteld. In menig gezin viert de revolutie hoogtij en doen de kinderen wat zij willen.

Allerlei wordt uitgedacht om weg te blijven. Meermalen is voorgekomen dat onwilligen aan hun ouders vertellen, dat de een of andere jongen of meisje gezegd had, dat er geen catechisatie gehouden werd en dat zij daarom niet zijn gegaan. Laaten echter de ouders voor altijd weten, dat het zoo goed als nooit voorvalt dat er, behalve in de vakantie, geen catechisatie wordt gehouden. En indien het een enkele maal voorkomt, dat wordt dat 't 't week te voren op de catechisatie af des Zondags van de kansel officieel bekend gemaakt, todat niemand op het gezegd van den een of ander, die gaarne versum veroorzaakt, moet afgaan.

Maar de schuld van het gedurig versum ligt niet alleen bij de leerlingen. Daar zijn belaa ouders, die dat niet tegengaan, die de catechisatie zoo weinig waardeeren, dat zij om allerlei booschappen en booschappies de kinderen vergunnen te versummen. Alles en allerlei laat men gaan voor de catechisatie. Die schijnen velen te beschouwen als een soort liefhebberij van den predikant. Men acht ze niet kwaad, ook neen. En om den predikant te believen wil men dan ook de kinderen wel zenden. Maar ze konden toch ook haast evenzoo worden gemist. Ook, zoo hoorden wij hier in Utrecht eens een vader zeggen, als God de kinderen niet bekeert, geeft dat leeren toch niets. En als de Heere dat doet, komt het toch wel terecht. In het wonder dat de kinderen verzamelen, als zij in het zóó hoort, dat zij komen, en overantwoordelijke geringschating der genademiddelen openbaar wordt? Mijn lijst wijst dan ook van sommige catechisanten meer uren aan, waarin zij versumden, dan waarin zij tegenwoordig waren.

Door dat veelvuldige versum gaan niet alleen de uren waarin zij afwezig zijn voor de wettelijke verloren, maar geven ook de uren waarin zij tegenwoordig zijn weinig nut. Zij die om de twee of drie weken eens komen, hebben dan niets geleerd, want zij wisten dan niet wat zij leeren moesten, zoo geven zij voor; en als zij dan aanwezig zijn weten zij van de repetitie van het vorige niets, zij stellen geen belang in wat behandeld wordt, zijn er blykbaar met hun aandacht niet bij, tenzij ze gedurig bij hun naam geroepen en opletend gemaakt worden, en gaan even wijs of liever even onwetend weer heen als zij gekomen zijn. Zij kunnen vaak ook moeilijk volgen wat behandeld wordt. Men zou wel afzonderlijke catechisanten mogen hebben voor zulke trouwloze en achterblijvers, waar altijd weer de eenvoudigste waarheden op de eenvoudigste wijze worden behandeld. Maar daarvoor ontbreekt de tijd. En op de gewone catechisatie kan men toch niet altijd de oppassende en ijerige leerlingen laten lijden om de anderen bij te werken, door gedurige herhaling van wat de oppassenden reeds weten. Zoo komt het dat er menigeen is, die ook de enkele uren waarin zij aanwezig zijn even goed konden wegblijven, want de catechisatie werpt totaal geen vrucht voor hen af. Het heet dan dat zij roovert jaar de catechisatie beoucht hebben en dus wel goed onderwezen zullen zijn. Maar de werkelijkheid is, dat zij vanwege dat ongezegd komen zoo goed als niets hebben geleerd.

Wenschelijk zou ook weeten dat de ouders meewerken met de predikanten om de leerlingen goed hun werk te laten maken. Daar zijn op de catechisatie zoo weinig tuchtmiddelen om onwilligen aan te sporen, dat de medewerking der ouders waarlijk niet overbodig is. Wij kennen ouders, die hun kinderen op Zondag niet veroorloven om uit te gaan, voor zij hun catechisatielessen voor die week hebben opgegeven. Maar de meesten onderzoeken nooit eens of hun kinderen leeren, overhooren ze nooit en gaan nooit na of zij ernstig nut van de catechisatie hebben. Met de school is het anders. Welke vrucht die geeft wel onderzocht. Maar die kost ook geld en de catechisatie hebben ze toch voor niemand.

Het kan niet gered worden hoe ontmoedigend dat is voor den catechist, die zijn best doet om de jeugd met de waarheid bekend te maken. Hij ziet klaar in dat al den arbeid van al die Maandagen en Dinsdagen voor een groot, zeer groot deel, dat aan zijn zorge toevertrouwd leerlingen zoo goed als nutteloos is en gevoelt zich bezaard, als hij denkt aan de rekenschap, die hij eenmaal van zulke leerlingen en van den arbeid aan hen moet geven. En als gij het oog over de gemeente laat gaan, dan merkt gij duidelijk den schadelijken invloed der gebrekkige onderwijzing. De kennis der waarheid bij de jonge menschen is gering. Allerlei dwalingen, waarvoor vooral in de steden zoveel propaganda gemaakt wordt, hebben vat op hen. Zij worden omgevoerd met allen wind van leere. Het is bedroevend hoeveel jonge menschen er zijn, die daardoor straks aan de Kerk den rug toekeren. Er worden allerlei pogingen aangewend om door Evangelisatie te winnen, en dat is uitnemend. Maar als het zoo gaat, kunnen wij niet eens behouden wat wij hebben, en dat moet toch allererst het streven zijn.

Laten daarom, nu de catechisatie weer voor

10 maanden worden hervat, alle ouders eens ernstig meewerken en deze opwekking, die ook door de ouderlingen bij het huisbezoek zoo gedurig wordt gebracht, ter harte nemen en daarnaar handelen. Draagt zorg om de kinderen, als zij 13 jaar zijn geworden — voor schoolkinderen worden geen catechisatie gehouden — te zenden en daarmee te handelen naar de plechtige belofte bij den doop uwer kinderen afgelegd. Laten ze ook nu, niet eerst over enkele weken, maar aanstands komen. Zendt ze geregeld onder verzum toe te laten. Laat u niet vertellen, dat er geen catechisatie gehouden wordt, tenzij dat officieel is bekend gemaakt. Zorgt dat zij hun lessen leeren. Onderzoekt als zij thuis komen van de catechisatie, eens of zij naar iets opgedaan hebben, of zij vorderingen maken en vergestelt ze vooral met uwe gezinnen.

Misschien weet u elders, die wel een aansporing behoeven en de Kerkbode niet leen — die zijn er velen —, och, stelt ze dan deze regelen ter hand.

In onzen gevaarlijken tijd vol dwaling en verleiding, dient wel al wat ons mogelijk is biddend te worden gedaan om onze jeugd te bewaren en op te voeden in de kennis der waarheid, opdat zij onder den zegen des Heeren straks tot een welbewust belijden worde gebracht. Mogen daartoe dan de catechisatie ook door uwe medewerking en goed dienstbaar worden.

Officiële Berichten.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Leiden, 14 Augustus 1913. Na het zingen van Ps. 84 vs. 3 opent br. De Bruyn namens de Kerk van Hazerswoude de Vergadering met het lezen van Gods Woord en gebed.

Dr. Broekstra is Praeses. De notulen worden gelezen en goedgekeurd. Besloten wordt voortaan op den eersten Donderdag der maand September te vergaderen in plaats van in Augustus.

Na vermelding van de ingekomen stukken brengt Dr. Kouwenhoven rapport uit van de laatste gehouden Parle. Synode te Gouda. De Synode heeft de Classen opgewekt tot de bespreking der predikantstratemen. Als Commissie om over deze zaak te rapporteren, nover deze Classis betreft, worden benoemd Dr. A. Rooda, Dr. T. H. Woudstra, en de ouderlingen Dr. de Bruyn, C. Eggink en W. Warnar.

Dr. Meyering rapporteert over de kas voor Art. 11 en 13 D. K. Hij stelt namens de Deputaten voor, dat voortaan de onkosten worden Art. 13 (verzorging van Eerstit enz.) volgens voldaan volgens de daarvoor bestaande regeling; maar die voor Art. 11 (Hulpbehoevende kerken in deze provincie) volgens den rooster der Classicale kosten.

Dit wordt aangenomen. De rekening deser Deputaten wordt nagezien en goedgekeurd, en de begroting voor het nieuwe boekjaar aangenomen. Besloten wordt, dat het percentage, waarin de kerken naar hare draagkracht indertijd aangelagen zijn, zal worden hersien. Met den Penningmeester der Classis worden de Deputaten voor Art. 13 daartoe aangewezen.

In de plaats van Dr. Bouma wordt Dr. Rietberg tot Deputaat voor Art. 11 en 13 gekozen, en Dr. Rooda voor de lawendige Zending.

Dr. Woudstra wordt geconfermeerd als Deputaat voor Theol. School en Vrije Universiteit. Bij Art. 41 wordt advies gegeven in sake censuur. — Een voorstel, door Rietberg ingediend aangaande het Sabbatavraagstuk, drukt den wensch uit om binnen de Classis te komen tot meerder eenheid van behandeling, vooral omtrent personen in publieke dienst, en vraagt om een commissie van rapport over deze zaak te benoemen.

Alsoo wordt besloten, en als Commissie aangewezen Dr. Broekstra, Dr. Koers en onderl. Van Doornik.

Dr. Impets wordt herbenoemd tot Deputaat voor de Zending.

Gerapporteerd wordt, dat de attesten van Dr. Bouma bij zijn vertrek naar Hoogeveen, en van Dr. Toomas bij zijn komst naar Leiden zijn goedgekeurd.

Dr. Koers van Noordwijk rapporteert namens de Deputaten voor Evangelisatie. Na uitvoerige bespreking wordt besloten eerlang een bijzonder Classisvergadering te houden in sake Lisse.

De boeken van den Penningmeester voor de lawendige Zending worden nagezien en goedgekeurd.

De Zendingdeputaten deelen mede, dat Dr. Netelenbos D. V. op 6 November te Genus hoopt scheep te gaan, om weldra zijn arbeid in Woonsoho te hervatten. De pogingen om een Zendingling te vinden voor ons terrein op Java zijn tot nog toe niet gelukt.

Bij de rondvraag wordt vooral op meerdere verspreiding van het Kerkblad aangedrongen.

Aan het ingekomen verzoek om predikanten voor Rosendal kan niet worden voldaan. Rospende kerk Hillegom.

De Praeses sluit de Vergadering, en gaat voor in dankzegging.

Namens de Classis voort. H. J. KOUWENHOVEN DZ.

Buitenland.

Duitschland. De moderne Theologie in verdrakkung?

Niemand minder dan de moderne hoogleraar Troeltsch klaagt er over, dat de moderne Theologie in Duitschland een zwaren strijd heeft voor haar bestaan. Natuurlijk wil Troeltsch

niet toegeven dat de moderne Theologie uit een wetenschappelijk oogpunt beschouwd achteruit gaat. Hij heeft alleen het oog op den uitwendigen druk die op haar wordt uitgeoefend, terwijl de zooveel lager staande positieve Theologie van hooger hand wordt bevorderd.

Dit ligt volgens den hoogleraar minder aan de regering dan aan den politiek en parlementairen toestand. De mannen van het behoud denken dat een geloovige Theologie steun biedt voor het gezag en voor de orde in den Staat. Dat geeft aan de positieven een invloed waarvan geen ministerie zich kan onttrekken en die invloed is niet beperkt tot de Theologische faculteiten; alleen de natuurwetenschappen zijn door de behoeften der groot-industrie daarvoor bevestigd.

Zoo oordeelt een man als Troeltsch. Doch wat is daarvan aan? Hij zelf zetelt in Heidelberg en weet zóó de „eenheid” der faculteit te handhaven, dat de orthodoxen in Baden er niet aan kunnen denken een hunner mannen aldaar als hoogleraar te zien optreden, gelijk de minister van eeredienst in den landdag nog dezer dagen uitsprak. Ook aan de universiteit te Gießen is de deur voor de orthodoxen zoo goed onder bescherming der regering gesloten, dat niemand hunner er binnen kan. In Jena is hetzelfde op te merken, ook daar trekt de regering en de universiteit één lijn, waardoor alle positieven geweerd worden.

Maar wellicht heeft Troeltsch meer het oog gevestigd op Pruisen! Doch de Opperkerkeraad legt het er gedurig op toe om te verhoeden dat er ook maar één „positieve” in zijn college komt. Ook van den minister van eeredienst kan niet geërgd worden, dat hij de modernen heeft teruggedrukt; want sedert jaren is door de regering het stelsel toegepast dat de verschillende richtingen dezelfde rechten hebben. De positieve benoemen aan de Universiteit van Marburg toonen duidelijk aan dat de minister aldaar een einde maakt aan de stelselmatige onrechtvaardige uitsluiting der positieven.

In een ding heeft Troeltsch gelijk, en daaruit is zeker te verklaren dat hij zoo pessimistisch over de toekomst der moderne Theologie oordeelt. Immers al is de meerderheid der Theologische professoren modern en al is het kerkbestuur in moderne handen, en al is een moderne predikantenstand gevormd, en al is er een invloedrijke pers die de moderne denkbeelden propageert — dit alles geeft weinig wanneer het blijkt dat de theologie toch niet in staat is de menschen op den duur te boeien. Troeltsch klaagt er over dat de vrijzinnigen onder de burgerij en de moderne beschafften tegenover de Theologie „indifferent” geworden zijn. De groote massa van het volk wil van Theologie niets weten; het nieuwe Christendom trekt niet. Het is daarom niet te verwonderen dat men de Theologische professoren voor overbodig houdt, en dit nooiter laat gelden dat men bij het stichten van nieuwe universiteiten van een Theologische faculteit eenvoudig afziet. Dit alles is voor Troeltsch niet verborgen, maar hij ziet niet dat de moderne Theologie daarvan de oorzaak is. Dit is althans zeker, dat toen het Christendom zich uitbreidde en een macht werd in de wereld, niet de moderne theologie aan het woord was. Toen de reformatie nieuw leven bracht was het evenmin de moderne Theologie die daartoe den stoot gaf. En evenzeer toen de kerken door het rationalisme verwoest waren, kwam het Rerel niet uit den hok waar de modernen gelogd zijn. Oeral waar het modernisme optreedt is een tijdlang belangstelling, evenals men kijkt naar het afbreken van een huis, maar daarna, als het sloopwerk is verricht, ziet niemand er meer naar.

N.-Amerika. De voorgestelde revisie der kerkenordening der Gerel. Kerk, beoordeeld door een predikantier Kerk.

Wat de revisie van de kerkenorde door de synode der Gerel. Kerk in N.-Amerika voorgesteld, gevaar oplevert voor die Kerk, wordt door den predikant A. W. de Jonge in de Hope in het licht gesteld. Daar Dr. de Jonge predikant is van de Gerel. Kerk van Hull, zoo heeft het betoog, dat in het nummer van 12 Aug. van de Hope werd opgenomen, zeker betekenis. Het komt hierop neer:

Dr. de Jonge vergelijkt de bepalingen van art. 68 der Dordtsche kerkenordening met den tekst der voorgestelde revisie en komt dan tot het besluit dat de Dordtsche kerkenorde eischt dat de Catechismus zal worden uitgelegd volgens de Zondagsafdelingen, die in den Catechismus gemaakt zijn, beginnende met Zondag 1 en eindigende met Zondag 53.

Maar de voorgestelde revisie laat deze woorden weg en zegt alleen „dat het systeem der Christelijke leer, vervat in den Heidelbergschen Catechismus”, moet verklaard worden binnen den tijd van vier jaren. Men behoeft dus niet meer de Zondagsafdelingen te verklaren, doch het systeem der Christelijke leer in den Catechismus vervat.

Da. de Jonge wijst er terecht op dat we een systeem der Car. leer in de leestboeken der Systematische Theologie hebben, doch niet in den Heid. Catechismus. Oaze Heidelberg is geen wetenschappelijke verhandeling, waarin de stukken des geloofs systematisch gerangschikt zijn, maar een praktisch boekje, waarin op bevelindelijke wijze gesproken wordt tot het hart eens Christens, om hem te sterken in den strijd des levens, door voor hem uiteen te zetten op praktisch eenvoudige wijze de grondwaarheden der Schrift, die hij dient te kennen, om te blijven „standvastig,